TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2005. gada 14. jūlijā *

Lieta C-452/00

par prasību atcelt tiesību aktu atbilstoši EKL 230. pantam, ko 2000. gada 6. decembrī cēla

Nīderlandes Karaliste, ko pārstāv J. van Bakela [*J. van Bakel*], pārstāve,

prasītāja,

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko pārstāv T. van Reins [*T. van Rijn*] un K. van der Hauvārts [*C. van der Hauwaert*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja,

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

ko atbalsta

Spānijas Karaliste, ko pārstāv N. Diasa Abada [*N. Díaz Abad*], pārstāve, kas norādīja adresi Luksemburgā,

persona, kas iestājusies lietā.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], tiesneši R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], R. Šintgens [*R. Schintgen*] (referents), Dž. Arestis [*G. Arestis*] un J. Klučka [*J. Klučka*],

ģenerāladvokāts P. Ležē [*P. Léger*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2005. gada 17. februārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar savu prasību Nīderlandes Karaliste lūdz atcelt Komisijas 2000. gada 29. septembra Regulu (EK) Nr. 2081/2000, ar ko nosaka cukura nozares produktu ar EK/AZT

kumulatīvu izcelsmi importa no aizjūras zemēm un teritorijām aizsargpasākumu turpināšanu (OV L 246, 64. lpp., turpmāk tekstā — "Apstrīdētā regula").

Atbilstošās tiesību normas

Cukura tirgus kopīga organizācija

2 Ar 1999. gada 13. septembra Regulu (EK) Nr. 2038/1999 par cukura tirgu kopīgo organizāciju (OV L 252, 1. lpp.) Eiropas Savienības Padome kodificēja vairākkārt grozīto 1981. gada 30. jūnija Regulu (EEK) Nr. 1785/81, kas izveidoja šo kopīgo organizāciju (OV L 177, 4. lpp.). Šīs organizācijas mērķis ir Kopienas cukura tirgus kontrole, lai celtu Kopienas cukura ražotāju nodarbinātības un dzīves līmeni.

3 Atbalstu Kopienas ražošanai, nosakot garantētās cenas, ierobežo valsts ražošanas kvotas (A un B kvotas), kuras Padome, piemērojot Regulu Nr. 2038/1999, ir piešķīrusi katrai dalībvalstij, kas savukārt tās sadala tālāk saviem ražotājiem. Attiecībā uz kvotā B ietilpstošo cukuru (saukts par "B cukuru") tiek piemērota augstāka ražošanas nodeva nekā attiecībā uz kvotā A ietilpstošo cukuru (saukts par "A cukuru"). Cukurs, kas saražots, pārsniedzot A un B kvotas, tiek saukts par "C cukuru", un to var tirgot Eiropas Kopienā tikai tad, ja to nākamajā sezonā iekļauj A un B kvotā.

4 Izņemot C cukura eksportu, saskaņā ar Regulas Nr. 2038/1999 18. pantu eksportam ārpus Kopienas piemēro eksporta kompensācijas, kas kompensē starpību starp cenu Kopienas tirgū un cenu pasaules tirgū.

5 Cukura daudzumu, par kuru iespējams saņemt eksporta kompensācijas, un kopīgo gada kompensāciju apjomu nosaka Pasaules Tirdzniecības organizācijas nolīgumi (turpmāk tekstā — "PTO līgumi"), kuros Kopiena piedalās un kurus apstiprina Padomes 1994. gada 22. decembra Lēmums 94/800/EK par daudzpusējo sarunu Urugvajas kārtā (no 1986. gada līdz 1994. gadam) panākto nolīgumu slēgšanu Eiropas Kopienas vārdā jautājumos, kas ir tās kompetencē (OV L 336, 1. lpp.). Vēlākais, sākot ar 2000./2001. tirdzniecības gadu, eksportējamā cukura, par kuru pienākas kompensācijas, daudzums un kopīgais kompensāciju apjoms bija jāaprobežo ar 1 273 500 tonnām un 499,1 miljoniem euro, kas ir samazinājums attiecīgi par 20 un 36%, salīdzinot ar 1994./1995. tirdzniecības gada rādītājiem.

Aizjūras zemju un teritoriju asociācijas režīms ar Kopienu

6 Saskaņā ar EKL 3. panta 1. punkta s) apakšpunktu, "lai izvērstu tirdzniecību un kopīgi veicinātu ekonomisku un sociālu attīstību", Kopienas darbība ietver aizjūras zemju un teritoriju (AZT) asociēšanu.

7 Nīderlandes Antiļu salas un Aruba ir AZT sastāvā.

8 AZT asociāciju ar Kopienu regulē EK līguma ceturtā daļa.

9 Pamatojoties uz Līguma 136. pantu (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem — EKL 187. pants), ir pieņemti vairāki lēmumi, starp kuriem ir Padomes 1991. gada 25. jūlija Lēmums 91/482/EEK par aizjūras zemju un teritoriju asociēšanu ar Eiropas Ekonomikas kopienu (OV L 263, 1. lpp.), kas saskaņā ar tā 240. panta 1. punktu ir piemērojams desmit gadu laikā, sākot ar 1990. gada 1. martu.

10 Vairāki šā lēmuma noteikumi ir grozīti ar Padomes 1997. gada 24. novembra Lēmumu 97/803/EK par starpposma grozījumiem Lēmumā 91/482 (OV L 329, 50. lpp.). Lēmuma 91/482, ko groza Lēmums 97/803 (turpmāk tekstā — "AZT lēmums"), spēkā esamība tika pagarināta līdz 2001. gada 28. februārim ar Padomes 2000. gada 25. februāra Lēmumu 2000/169/EK (OV L 55, 67. lpp.).

11 AZT lēmuma 101. panta 1. punkts nosaka:

"AZT izcelsmes izstrādājumi tiek ievesti Kopienā, tos neapliekot ar ievedmuitas nodokli."

12 Šā lēmuma 102. pantā noteikts:

"Neskarot 108.b [pantu], AZT izcelsmes izstrādājumu importam Kopiena nepiemēro kvantitatīvus ierobežojumus un citus pasākumus ar līdzvērtīgu iedarbību."

13 Lai definētu šādas izcelsmes produktus un ar tiem saistītas administratīvās sadarbības metodes, šā lēmuma 108. panta 1. punkta pirmais ievilkums norāda uz Lēmuma II pielikumu. Saskaņā ar šā pielikuma 1. pantu izstrādājumu uzskata par tādu, kam ir AZT, Kopienas vai Āfrikas, Karību vai Klusā okeāna valstu (turpmāk tekstā — "ĀKK valstis") izcelsme, ja tas tur ir vai nu pilnībā iegūts, vai arī pietiekami pārveidots.

14 Šī II pielikuma 3. panta 3. punkts uzskaita darbības vai pārstrādi, kas tiek uzskatīta par nepietiekošu, lai piešķirtu izstrādājumam tieši AZT izcelsmi.

15 Šā pielikuma 6. panta 2. punktā tomēr ir ietverti tā saucamie "EK/AZT un ĀKK/AZT kumulatīvās izcelsmes" noteikumi. Tajā noteikts:

"Ja izstrādājumi, kas pilnībā iegūti Kopienā vai ĀKK valstīs, tiek apstrādāti vai pārveidoti AZT valstīs, tie uzskatāmi par pilnībā iegūtiem AZT valstīs."

16 Atbilstoši minētā pielikuma 6. panta 4. punktam EK/AZT un ĀKK/AZT kumulatīvās izcelsmes noteikumi ir piemērojami "visām apstrādēm un pārveidojumiem, kas veikti AZT valstīs, ieskaitot 3. panta 3. punktā uzskaitītās darbības".

17 Ar Lēmumu 97/803 AZT lēmumā tika citastarp pievienots 108.b pants, kura 1. punktā noteikts: "[..] II pielikuma 6. pantā noteiktā ĀKK/AZT kumulatīvā izcelsme ir pieļaujama 3000 tonnām cukura gadā." Lēmums 97/803 tomēr neierobežoja EK/AZT kumulatīvās izcelsmes noteikuma piemērošanu.

18 AZT lēmuma 109. panta 1. punkts Komisijai atļauj veikt "nepieciešamos aizsargpasākumus", ja "[šā lēmuma] piemērošana rada nopietnus traucējumus Kopienas vai vienas vai vairāku dalībvalstu saimnieciskās darbības nozarē, vai tā apdraud to ārējo finansiālo stabilitāti, vai [ja] rodas grūtības, kas var pasliktināt kādu Kopienas vai tās reģiona darbības nozari [..]". Atbilstoši minētā lēmuma 109. panta 2. punktam Komisijai jāizvēlas "pasākumi, ar ko vismazāk tiktu traucēta asociācijas un Kopienas darbība". Turklāt "šie pasākumi nedrīkst pārsniegt to, kas ir stingri nepieciešams, lai novērstu radušās grūtības".

Aizsargpasākumi, kas ieviesti attiecībā uz cukura un cukura un kakao maisījumu importu, kas atbilst EK/AZT kumulatīvai izcelsmei

19 Pamatojoties uz AZT lēmuma 109. pantu, ir pieņemta Komisijas 1999. gada 15. novembra Regula (EK) Nr. 2423/1999, ar kuru ievieš aizsargpasākumus attiecībā

uz cukuru, kas pēc klasifikācijas atbilst KN kodam 1701, un cukura un kakao maisījumiem, kas pēc klasifikācijas atbilst KN kodiem 1806 10 30 un 1806 10 90, kuru izcelsme ir aizjūras zemes un teritorijas (OV L 294, 11. lpp.).

20 Ar šo regulu, kas bija piemērojama līdz 2000. gada 29. februārim, Komisija EK/AZT kumulatīvās izcelsmes cukura importam piemēroja minimālo cenu režīmu un attiecināja uz AZT izcelsmes cukura un kakao maisījumu (turpmāk tekstā — "maisījumi") importu Kopienas uzraudzības procedūru saskaņā ar Komisijas 1993. gada 2. jūlija Regulas (EEK) Nr. 2454/93, ar ko noteikti Padomes Regulas (EEK) Nr. 2913/92, ar ko izveido Kopienas muitas kodeksu (OV L 253, 1. lpp.), īstenošanas noteikumi, 308.d pantā paredzētajiem noteikumiem.

21 Nīderlandes Karaliste cēla prasību par Regulas Nr. 2423/1999 atcelšanu. Prasība tika noraidīta ar šīsdienas spriedumu lietā Nīderlande/Komisija (C-26/00, Krājums, I-6527. lpp.).

22 Uz AZT lēmuma 109. panta pamata ir pieņemta arī Komisijas 2000. gada 29. februāra Regula (EK) Nr. 465/2000, ar ko ievieš aizsargpasākumus attiecībā uz cukura produktu ar EK/AZT kumulatīvo izcelsmi importam no aizjūras zemēm un teritorijām (OV L 56, 39. lpp.). Šī regula, sākot no 2000. gada 1. marta līdz 2000. gada 30. septembrim, ierobežo EK/AZT kumulatīvo izcelsmi cukura produktiem, kas pēc klasifikācijas atbilst KN 1701, 1806 10 30 un 1806 10 90 kodam, ar 3340 tonnām.

23 Nīderlandes Karaliste cēla prasību par šīs pēdējās minētās regulas atcelšanu. Prasība tika noraidīta ar šīsdienas spriedumu lietā Nīderlande/Komisija (C-180/00, Krājums, I-6603. lpp.).

24 2000. gada 29. septembrī Komisija pieņēma Apstrīdēto regulu, arī pamatojoties uz AZT lēmuma 109. pantu.

25 No šīs regulas pirmā, ceturtā, piektā un sestā apsvēruma izriet:

"(1) Komisija ir konstatējusi, ka no 1997. gada līdz 1999. gadam ir ievērojami palielinājies cukura (KN kods 1701) un cukura un kakao maisījumu, kas pēc klasifikācijas atbilst KN kodam 1806 10 30 un 1806 10 90, kuru izcelsme ir [AZT], imports, it sevišķi EK/AZT kumulatīvās izcelsmes imports. Šis imports ir pieaudzis no 0 tonnām 1996. gadā līdz vairāk nekā 53 000 tonnām 1999. gadā. Attiecībā uz aplūkotajiem produktiem, importējot tos Kopienā, tiek piemērots atbrīvojums no muitas nodevas, un tie tiek pieņemti bez kvantitatīviem ierobežojumiem saskaņā ar AZT lēmuma 101. panta 1. punktu.

[..]

(4) Dažos pēdējos gados Kopienas cukura tirgū ir radušās grūtības. Šajā tirgū ir pārpalikums. Cukura patēriņš ir nemainīgs apmēram 12,8 miljonu tonnu apmērā. Ražošanas kvota ir apmēram 14,3 tonnas gadā. Līdz ar to jebkāds imports Kopienā prasa eksportēt atbilstošu Kopienas cukura daudzumu, kuru šis tirgus nevar absorbēt; kompensācijas par šo cukuru — noteiktu kvotu līmenī — tiek maksātas no Kopienas budžeta (pašreiz ap EUR 520 par tonnu).

Tomēr kompensēto eksportu apjoma ziņā ierobežo Lauksaimniecības līgums, kas noslēgts Urugvajas kārtas ietvaros, un tas ir ticis samazināts no 1 555 600 tonnām 1995./1996. tirdzniecības gadā uz 1 273 500 tonnām 2000./2001. tirdzniecības gadā.

(5) Šīs grūtības var spēcīgi destabilizēt cukura tirgus kopīgo organizāciju (TKO). 2000./2001. tirdzniecības gadam Komisija ir nolēmusi samazināt Kopienas ražotāju kvotas par apmēram 500 000 tonnām [..]. Jebkāds cukura vai produktu, kam ir augsts cukura sastāvs, papildu imports no AZT Kopienas ražotājiem nozīmēs lielāku kvotu samazinājumu un lielākas ienākuma zaudēšanas iespējas.

(6) Tādējādi turpina pastāvēt grūtības, kas rada risku, ka pasliktināsies kāda Kopienas darbības nozare. [..]"

26 Saskaņā ar Apstrīdētās regulas 1. pantu:

"Šīs regulas spēkā esamības laikā produktiem, kas pēc klasifikācijas atbilst KN kodam 1701, 1806 10 30 un 1806 10 90, EK/AZT kumulatīvā izcelsme, kā norādīts [AZT Lēmuma] II pielikuma 6. pantā, ir pieļaujama 4848 tonnām cukura.

Lai ievērotu šo ierobežojumu, produktiem, kas nav nepārstrādāts cukurs, ņem vērā cukura daudzumu importētajā produktā."

27 No šīs regulas astotā apsvēruma izriet, ka Komisija izlēma par šo 4848 tonnu kvotu, ņemot vērā "aplūkojamo produktu importa augstāko gada apjomu summu trīs iepriekšējos gados pirms 1999. gada; gada, kurā tika fiksēts importa straujš pieaugums. Lai noteiktu vērā ņemamos cukura daudzumus, Komisija ņem vērā Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas priekšsēdētāja nostāju tā 2000. gada 12. jūlija un 8. augusta rīkojumos lietās T-94/00 R, T-110/00 R un T-159/00 R [..], neatzīstot tomēr to par pamatotu. Tādējādi, lai izvairītos no nevajadzīgām procedūrām un vienīgi ar mērķi ieviest šos aizsargpasākumus, Komisija attiecībā uz cukuru, kas pēc klasifikācijas atbilst KN kodam 1701, un attiecībā uz 1997. gadu pamatojas uz skaitli 10 372,2 tonnas kā kopējo cukura importu no AZT ar EK/ATZ un ĀKK/AZT kumulatīvo izcelsmi, kā to ir konstatējis *Eurostat*."

28 Saskaņā ar Apstrīdētās regulas 2. pantu šīs regulas 1. pantā paredzēto produktu importam vajadzīgs importa sertifikāts, kas ir izsniegts atbilstoši Komisijas 1997. gada 17. decembra Regulas (EK) Nr. 2553/97 par noteiktu produktu, uz kuriem attiecas KN kodi 1701, 1702, 1703 un 1704 un kas tiek kvalificēti kā ĀKK/AZT izcelsmes produkti, importa atļauju izdošanas noteikumiem (OV L 349, 26. lpp.), 2.–6. pantā noteiktajiem nosacījumiem, kas ir jāpiemēro *mutatis mutandis*.

29 Visbeidzot saskaņā ar tās 3. pantu Apstrīdētā regula ir piemērojama no 2000. gada 1. oktobra līdz 2001. gada 28. februārim.

Lietas dalībnieku prasījumi

30 Nīderlandes valdība lūdz Tiesu:

— atcelt Apstrīdēto regulu;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

31 Komisijas prasījumi ir:

— prasību noraidīt kā nepamatotu;

— piespriest Nīderlandes Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

32 Ar vēstulēm, kuras iesniegtas Tiesas kancelejā attiecīgi 2001. gada 19. un 25. aprīlī, Komisija un Nīderlandes Karaliste informē Tiesu, ka tās neiebilst pret lietas izskatīšanas atlikšanu līdz Pirmās instances tiesas galīgo spriedumu paziņošanai apvienotajās lietās T-332/00 un T-350/00 *Rica Foods* un *Free Trade Foods*/Komisija, kas arī ir par Apstrīdētās regulas atcelšanu.

33 Ar 2001. gada 5. jūnija rīkojumu Tiesas priekšsēdētājs, piemērojot Eiropas Kopienu Tiesas Statūtu 47. panta trešo daļu un Tiesas Reglamenta 82.a panta 1. punkta pirmās daļas a) apakšpunktu, atlika lietas izskatīšanu līdz Pirmās instances tiesas galīgo spriedumu paziņošanai apvienotajās lietās T-332/00 un T-350/00.

34 Pirmās instances tiesa ar 2002. gada 14. novembra spriedumu apvienotajās lietās T-332/00 un T-350/00 *Rica Foods* un *Free Trade Foods*/Komisija (*Recueil*, II-4755. lpp.) noraidīja prasības šajās lietās kā nepamatotas.

35 Ar 2003. gada 10. aprīļa rīkojumu Tiesas priekšsēdētājs atļāva Spānijas Karalistei iestāties lietā Komisijas prasījumu atbalstam.

Par prasību

36 Savas prasības par Apstrīdētās regulas atcelšanu atbalstam Nīderlandes Karaliste norāda uz četriem pamatiem, respektīvi, par ATZ lēmuma 109. panta 1. punkta un tā paša panta 2. punkta pārkāpumu, pilnvaru nepareizu izmantošanu, kā arī par EKL 253. pantā noteiktā pienākuma norādīt pamatojumu neievērošanu.

Par pirmo pamatu par AZT lēmuma 109. panta 1. punkta pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

37 Pirmā pamata ietvaros Nīderlandes valdība uzsver, ka attiecībā uz EK/AZT kumulatīvās izcelsmes cukura importu Kopienā Komisija acīmredzami neprecīzi novērtēja faktus, secinot, ka ir jāveic aizsargpasākumi.

38 Atbilstoši Nīderlandes valdības teiktajam, aizsargpasākumiem ir izņēmuma raksturs attiecībā uz parasti piemērojamo tirdzniecības tiesisko regulējumu. Tādējādi Komisijai bija jāpierāda, ka pastāvēja izņēmuma situācija, kas prasīja šādus pasākumus, ņemot vērā AZT lēmuma 109. pantā noteiktos objektīvos novērtējuma kritērijus. Taču tas šajā lietā netika izpildīts.

39 Pirmajam pamatam ir četras daļas.

40 Pirmkārt, Nīderlandes valdība uzsver, ka no AZT importētā cukura un maisījumu daudzums, kas atbilstoši Eiropas Kopienu Statistikas biroja (*Eurostat*) apkopotajiem statistikas datiem palielinājās līdz apmēram 40 000 tonnām 1999. gadā, kas ir mazāk par 0,4 % no Kopienā saražotā, nevarēja radīt traucējumu cukura tirgus kopīgā organizācijā risku. Tāpat tai nevarētu traucēt maisījumu imports, jo saskaņā ar Regulas Nr. 2038/1999 1. panta 1. punktu kakao neietilpst šajā kopīgā organizācijā.

41 Otrkārt, Nīderlandes valdība atzīmē, ka kopējais saražotā cukura daudzums Kopienā katru gadu atšķiras par vairāk nekā vienu miljonu tonnu. Tā kā arī patēriņš ir mainīgs, apgalvojums, saskaņā ar kuru jebkurš papildu daudzums, ko importē no AZT, novestu pie atbilstoša daudzuma eksporta, balstītos uz primitīvu vienkāršošanu, pat realitātes neņemšanu vērā. Jebkurā gadījumā, pat ja šāds imports no AZT veicinātu Kopienas eksporta palielinājumu, tas nebūtu obligāti subsidējams.

42 Treškārt, šī valdība uzskata, ka apstrīdētais cukura imports nav tāds, kas radītu grūtības Kopienai attiecībā uz tās pienākumiem, kas izriet no PTO līgumiem. Pamatojoties uz Pirmās instances tiesas priekšsēdētāja 1999. gada 30. aprīļa rīkojumu lietā T-44/98 R II *Emesa Sugar*/Komisija (*Recueil*, II-1427. lpp., 107. punkts), tā norāda, ka Komisijai ir pietiekamas iespējas rīkoties, lai pārvarētu AZT izcelsmes cukura importa pieaugumu.

43 Visbeidzot, Nīderlandes valdība uzsver, ka nav pierādīts, ka apstrīdētais cukura imports radīja Kopienas ražotājiem zaudējumus. Vispirms, eksporta kompensācijas finansēja Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonds (ELVGF) un nevis Kopienas ražotāji. Turklāt 1999. gadā AZT ražotājiem cukurs tika pārdots par cenu, kas ir aptuveni divreiz lielāka par cenu pasaules tirgū, kas Kopienas ražotājiem ļāva saņemt ievērojamas priekšrocības. Visbeidzot, Komisija nav pierādījusi, ka katra no AZT importētā tonna attiecīgi samazināja Kopienas ražotāju veikto pārdošanu.

44 Turklāt apgalvojums, ka imports rada izmaksas Eiropas cukura nozarei, ir vēl mazāk ticams attiecībā uz AZT izcelsmes maisījumu importu nelielos apmēros nekā attiecībā uz cukura importu, jo Kopienas ražotāji neražo šādus maisījumus.

45 Komisija iebilst, ka situācija tirgū ir tāda, ka katra no AZT Kopienā importētā cukura tonna rada atbilstošu Kopienas ražošanas kvotu samazinājumu. Turklāt, ņemot vērā AZT uzņēmumu ražošanas kapacitāti, nepastāvot jebkādiem ierobežojumiem, šo valstu cukura imports radītu Kopienas ražošanas kvotu samazinājumu, kas būtu par 40–50 % lielāks par to, ko jau ir paredzējušas Kopienas iestādes.

46 Saistībā ar maisījumiem — pat ja nav noliedzams, ka kakao neveido tirgus kopīgo organizāciju, ir tikpat visai acīmredzams, ka aplūkotie maisījumi satur ļoti lielu cukura daudzumu. AZT izcelsmes maisījumu imports var negatīvi ietekmēt iespēju Kopienas ražotājiem pārdot cukuru šo maisījumu ražotājiem Kopienā.

47 Komisija arī norāda, ka ar tirgus kopīgo organizāciju tika ieviestas ražošanas kvotas gan attiecībā uz cukuru, kas tiktu patērēts Kopienas tirgū (A cukuru), gan arī uz eksportam paredzēto cukuru, par kuru saņemtu kompensāciju (A un B cukuru). Komisija uzskata — ja cukura ražotāji nevar realizēt A cukuru Kopienas tirgū, viņi mēģina to eksportēt tāda eksporta ietvaros, par kuru obligāti tiek saņemtas subsīdijas. Cits risinājums būtu glabāt cukuru, bet vairākus gadus cukurs vairs netiktu piedāvāts intervencei, un bez tam Komisija būtu pret šīs procedūras izmantošanu, ņemot vērā tās izmaksas Kopienas budžetam.

48 Attiecībā uz PTO ietvaros uzņemto pienākumu ievērošanu Komisija atsaucas uz 2000. gada 8. februāra sprieduma lietā C-17/98 *Emesa Sugar* (*Recueil*, I-675. lpp.) 56. punktu.

49 Visbeidzot, kas attiecas uz to, ka Kopienas saimnieciskās darbības subjekti ciestu zaudējumus, Komisija, atsaucoties uz 56. punktu iepriekš minētajā spriedumā lietā *Emesa Sugar* un uz 88. punktu ģenerāladvokāta Ruisa Harabo Kolomera [*Ruiz Jarabo Colomer*] secinājumos šajā lietā, norāda, ka ELVGF neapmaksā visas eksporta kompensācijas, jo ievērojamu daļu no tām kompensē ražotāji Kopienā. Ja arī ir taisnība, ka daži ražotāji Kopienā var gūt peļņu no C cukura pārdošanas ražotājiem AZT, Komisija uzskata, ka tas nevar kompensēt visai nozarei radīto zaudējumu.

50 Spānijas valdība aizstāv tādu pašu nostāju kā Komisija. Tā norāda, ka kopš 1997. gada ievērojami pieaugošā cukura importa no AZT pamatā ir AZT lēmuma grozījumi, kas ierobežoja tādu ĀKK/AZT kumulatīvās izcelsmes izstrādājumu importu, kas bija atbrīvots no nodokļiem Kopienā. Nozarē strādājošie uzņēmumi, kas bija informēti par šo perspektīvu kopš 1996. gadā notikušās grozījumu priekšlikuma publicēšanas, pievērsās EK/AZT kumulatīvās izcelsmes izstrādājumiem, uz kuriem neattiecās šie grozījumi. Veikto aizsargpasākumu mērķis tādējādi ir aizsargāt Kopienas ražotāju intereses kopīgās lauksaimniecības politikas ietvaros, neietekmējot AZT ekonomiku, jo šie pasākumi neattiecas uz šajās valstīs ražoto cukuru.

51 Spānijas valdība arī norāda, ka 1999. gadā cukura cena pasaules tirgū bija 242 euro par tonnu, kamēr Spānijā cukurs tika pārdots par 775 euro par tonnu. Saimnieciskās darbības subjekti AZT tādējādi ieguva 533 euro par tonnu cukura, kuru viņi eksportēja, nemaksājot muitas nodokļus Kopienā. Tādējādi viņi varēja nopirkt C cukuru un pēc minimālas pārveidošanas izvairīties no ievedmuitas nodokļu

samaksas, gūstot ievērojamu peļņu. Saistībā ar maisījumu importa cenām — tās tik un tā ir zemākas par konstatētajām Kopienas tirgus cenām.

52 Turklāt Spānijas valdība, atgādinot, ka attiecīgais cukurs nenāk no AZT kultivētajiem augiem, norāda, ka AZT lēmums tika pieņemts, lai attīstītu šīs teritorijas. Taču šīm valstīm nebija nekāda labuma no pārveidošanas rezultātā iegūtās pievienotās vērtības, no kuras ir atkarīga EK/AZT kumulatīvā izcelsme, ņemot vērā, ka praksē veiktā minimālā pārveidošana neradīja darba vietas un tādējādi neveicināja AZT attīstību.

Tiesas vērtējums

53 Vispirms ir jāatgādina, ka Kopienas iestādēm ir liela rīcības brīvība, piemērojot AZT lēmuma 109. pantu (šajā sakarā skat. 1999. gada 11. februāra spriedumu lietā C-390/95 P *Antillean Rice Mills* u.c./Komisija, *Recueil*, I-769. lpp., 48. punkts, un 2001. gada 22. novembra spriedumu lietā C-110/97 Nīderlande/Padome, *Recueil*, I-8763. lpp., 61. punkts, kā arī lietā C-301/97 Nīderlande/Padome, *Recueil*, I-8853. lpp., 73. punkts).

54 Šādos apstākļos Kopienu tiesai ir jāizvērtē tikai tas, vai šīs rīcības brīvības izmantošanā nav pieļauta acīmredzama kļūda vai nav nepareizi izmantotas pilnvaras, kā arī vai Kopienas iestādes acīmredzami nav pārkāpušas šīs rīcības brīvības robežas (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Antillean Rice Mills* u.c/Komisija, 48. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā C-110/97 Nīderlande/Padome, 62. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā C-301/97 Nīderlande/Padome, 74. punkts).

55 Šādas Kopienu tiesas kontroles robežas ir jāievēro, it īpaši ja, kā tas ir šajā lietā, Kopienas iestādēm ir jāizvērtē dažādas intereses un ir jāizdara izvēle, pieņemot politiskus lēmumus, kas ir to kompetencē (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Emesa Sugar*, 53. punkts).

56 Atbilstoši AZT lēmuma 109. panta 1. punktam Komisija "var" veikt aizsargpasākumus vai nu, "ja [šī lēmuma] piemērošana rada nopietnus traucējumus Kopienas vai vienas vai vairāku dalībvalstu ekonomiskās darbības nozarē vai apdraud to ārējo finansiālo stabilitāti", vai "ja rodas grūtības, kas var pasliktināt kādu Kopienas vai tās reģiona darbības nozari". Iepriekš minētā sprieduma, kas pieņemts lietā *Antillean Rice Mills* u.c./Komisija, 47. punktā Tiesa nolēma, ka attiecībā uz minētajā 1. punktā ietverto gadījumu ir jāpierāda cēloņsakarība, jo aizsargpasākumiem ir jānovērš vai jāmazina grūtības, kas radušās attiecīgajā nozarē, un ka savukārt otrajā gadījumā netiek prasīts, lai grūtības, kas attaisno aizsargpasākumu veikšanu, izrietētu no AZT lēmuma piemērošanas.

57 Komisija pamatoja Apstrīdēto regulu ar otro gadījumu, uz kuru atsauce izdarīta AZT lēmuma 109. panta 1. punktā. No šīs regulas pirmā apsvēruma izriet, ka Komisija veica apstrīdēto aizsargpasākumu, jo "[pastāvēja] risks, ka varētu pasliktināties kāda Kopienas darbības nozare".

58 It īpaši no minētās regulas ceturtā līdz sestajam apsvērumam izriet, ka atsauci uz AZT lēmuma 109. pantu pamatoja tas, ka cukura un EK/AZT kumulatīvās izcelsmes maisījumu imports radīja iespēju, ka cukura tirgus kopīgā organizācija varētu būt nopietni traucēta un ka tas varētu radīt lielus zaudējumus šajā sektorā strādājošiem Kopienas saimnieciskās darbības subjektiem.

59 Pirmais pamats satur četras daļas, no kurām pirmās trīs būtībā skar cukura tirgus kopīgās organizācijas traucējuma risku un ceturtā — nopietna zaudējuma Kopienas ražotājiem riska pastāvēšanu.

Par cukura tirgus kopīgās organizācijas traucējuma riska pastāvēšanu

60 Pirmkārt, Nīderlandes valdība uzsver, ka, ņemot vērā minimālo cukura daudzumu, kas importēts EK/AZT kumulatīvās izcelsmes režīma ietvaros, nepastāvēja nekādas grūtības AZT lēmuma 109. panta 1. punkta izpratnē.

61 Šajā sakarā no Apstrīdētās regulas pirmā un piektā apsvēruma izriet, ka Komisija konstatēja, ka kopš 1997. gada ir "ievērojami pieaudzis" cukura imports no AZT EK/AZT kumulatīvās izcelsmes režīma ietvaros un ka tirgus organizācijas funkcionēšana sakarā ar to var tikt "nopietni destabilizēta". Šīs regulas ceturtais apsvērums šajā sakarā nosaka:

" [Šajā tirgū] ir pārpalikums. Cukura patēriņš ir nemainīgs apmēram 12,8 miljonu tonnu apmērā. Saražots atbilstīgi kvotai tiek 14,3 miljoni tonnu gadā. Līdz ar to jebkāds imports Kopienā ir saistīts ar atbilstoša daudzuma Kopienas cukura, kas nevar tikt pārdots šajā tirgū, eksportu; kompensācijas par šo cukuru — noteiktu kvotu līmenī — tiek maksātas no Kopienas budžeta (pašreiz ap EUR 520 par tonnu). Tomēr kompensēto eksportu apjoma ziņā ierobežo Lauksaimniecības līgums, kas noslēgts Urugvajas kārtas ietvaros, un tas ir ticis samazināts no 1 555 600 tonnām 1995./1996. tirdzniecības gadā līdz 1 273 500 tonnām 2000./2001. tirdzniecības gadā."

62 Jāatgādina — kā to Tiesa atzina iepriekš minētā sprieduma lietā *Emesa Sugar* 56. punktā, jau 1997. gadā pastāvēja Kopienā saražotā cukura pārpalikums salīdzinājumā ar Kopienā patērēto; šim pārpalikumam tika pievienots cukura imports no ĀKK valstīm, lai atbilstoši PTO līgumiem apmierinātu īpašo pieprasījumu pēc šī izstrādājuma un Kopienas pienākumu importēt noteiktu daudzumu cukura no trešām valstīm. Turklāt Kopienai bija arī pienākums subsidēt cukura eksportu, maksājot eksporta kompensācijas un ievērojot PTO ietvaros noslēgtajos līgumos ietvertās robežas. Šādos apstākļos un, ņemot vērā to, ka kopš 1997. gada bija pieaudzis cukura imports no AZT, Komisija varēja pamatoti uzskatīt, ka jebkurš šī izstrādājuma papildu daudzums, pat minimālākais Kopienu ražošanas izpratnē, kas ienāk Kopienas tirgū, prasītu Kopienas iestādēm palielināt subsīdijas eksportam, ievērojot iepriekš minētās robežas, vai samazināt Eiropas ražotājiem noteiktās kvotas, kas traucētu cukura tirgus kopīgajai organizācijai, kura stabilitāte jau bija trausla, un kas būtu pretrunā kopīgās lauksaimniecības politikas mērķiem.

63 Turklāt, lai arī ir taisnība, ka uz maisījumiem neattiecas cukura tirgus kopīgā organizācija, kā izriet no Regulas Nr. 2038/1999 1. panta 1. punkta, šo AZT izcelsmes produktu, lielākoties ar lielu cukura daudzumu, importa palielinājums tomēr rada cukura nozares tirgus kopīgās organizācijas funkcionēšanas traucējumu, jo šis imports var ietekmēt Kopienas ražotāju iespēju pārdot cukuru šo maisījumu ražotājiem Kopienā.

64 Nīderlandes valdība tādējādi nav pierādījusi, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatot, ka AZT izcelsmes cukura imports bija ievērojami palielinājies laikā no 1997. līdz 1999. gadam un ka šī palielināšanās, pat minimāla Kopienu ražošanas izpratnē, radīja "grūtības" AZT lēmuma 109. panta 1. punkta izpratnē.

65 Tādējādi pirmā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

66 Otrkārt, Nīderlandes valdība apstrīd Komisijas apgalvojumu Apstrīdētas regulas preambulas ceturtajā apsvērumā, saskaņā ar kuru jebkāds cukura papildu imports "prasa eksportēt atbilstošu Kopienas cukura daudzumu, kuru šis tirgus nevar absorbēt", jo gan cukura ražošana, gan patēriņš Kopienā mainās no gada uz gadu. Šī valdība arī apšauba faktu, ka attiecīgais eksports būtu subsidēts.

67 Šajā sakarā pietiek atgādināt, ka cukurs Kopienā tiek saražots vairāk, nekā tas tajā tiek patērēts, ko Nīderlandes valdība neapstrīd, un ka atbilstoši PTO līgumiem Nīderlandei ir jāieved noteikts cukura daudzums no trešām valstīm (iepriekš minētais spriedums lietā *Emesa Sugar*, 56. punkts).

68 Ņemot vērā, ka Kopienas tirgū ir [cukura] pārpalikums, tas, ka saražotais un patērētais cukura daudzums Kopienā katru gadu var mainīties, nav būtiski, kā to arī atzīmēja ģenerāladvokāts savu secinājumu 71. punktā.

69 Sakarā tieši ar šo situāciju, kas radusies [cukura] pārpalikuma dēļ, jebkurš papildu imports EK/AZT kumulatīvās izcelsmes režīma ietvaros palielina cukura pārpalikumu Kopienas tirgū un tādējādi arī palielina subsidēto eksportu (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Emesa Sugar*, 56. punkts).

70 Attiecībā uz tikko minēto Komisija nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatot, ka eksports, ko veicina cukura imports no AZT, bija subsidēts eksports, jo no AZT importēto cukuru, kas aizstāj Kopienā ražoto cukuru, ir arī jāeksportē, lai saglabātu tirgu kopīgās organizācijas stabilitāti.

71 Tādējādi pirmā pamata otrā daļa arī ir noraidāma.

72 Treškārt, Nīderlandes valdība uzskata, ka PTO līgumi piedāvāja pietiekamas rīcības iespējas, lai pieļautu apstrīdēto importu Kopienā.

73 Šajā sakarā jānorāda — pat gadījumā, kad papildu cukura eksports, uz kuru attiecas kompensācija, kuru var izraisīt cukura imports no AZT, nesasniedz PTO līgumos noteiktās summas un daudzumus, Nīderlandes valdība nav pierādījusi, ka Komisija pieļāva acīmredzamu kļūdu vērtējumā, no vienas puses, ņemot vērā minēto nolīgumu mērķi, proti, pakāpeniski ierobežot subsīdijas eksportam, un, no otras puses, uzskatot, ka pieaugošais cukura imports EK/AZT kumulatīvās izcelsmes režīma ietvaros attiecīgi palielināja kopējo eksporta subsīdiju summu un jau pirms 2000. gada 1. jūlija radīja iespēju, ka Kopienas cukura nozare tiek destabilizēta, kā to atzina Pirmās instances tiesa savā 2002. gada 14. novembra spriedumā apvienotajās lietās T-94/00, T-110/00 un T-159/00 *Rica Foods* u.c./Komisija, *Recueil*, II-4677. lpp., 139. punkts.

74 Pirmā pamata trešā daļa tādējādi ir noraidāma.

Par sekām Kopienas ražotājiem

75 No Apstrīdētās regulas preambulas piektā apsvēruma izriet, ka pastāvēja risks, ka apstrīdētais imports Kopienas cukura ražotājiem radītu "lielākas ienākuma garantijas zaudēšanas iespējas".

76 Pretēji tam, ko uzskata Nīderlandes valdība, lai pamatotu sava pirmā prasības pamata sesto daļu, Komisija nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, norādot šādu motīvu, lai attaisnotu apstrīdētā aizsargpasākuma veikšanu.

77 Vispirms ir skaidrs, ka tirgus kopīgās organizācijas pasliktināšanās vai šādas pasliktināšanās apdraudējums var radīt nepieciešamību samazināt ražošanas kvotas un tādējādi tieši ietekmēt Kopienas ražotāju ienākumus.

78 Turklāt lielāko eksporta kompensāciju daļu apmaksā Kopienas ražotāji, veicot Komisijas katru gadu noteiktās iemaksas ražošanai. Kā tas izriet no šī sprieduma 70. punkta, Komisija varēja pamatoti uzskatīt, ka imports varēja palielināt subsidētā eksporta apjomu un tādējādi palielināt Kopienas ražotāju veiktās iemaksas ražošanai.

79 Visbeidzot, pat pieņemot, ka daži ražotāji varēja, kā to uzsver Nīderlandes valdība, iegūt ievērojamu peļņu par C cukura pārdošanu AZT saimnieciskās darbības subjektiem par daudz lielāku cenu nekā pasaules tirgū noteikto, šis apgalvojums, kas

nav pamatots ne ar vienu konkrētu pierādījumu, nevar apšaubīt Komisijas vērtējumu, saskaņā ar kuru apstrīdētais imports radīja tādus traucējumus cukura nozarei, kas it īpaši palielināja eksporta subsīdiju summu vai samazināja ražošanas kvotas.

80 Pirmā pamata ceturtā daļa tādējādi ir noraidāma kā nepamatota.

81 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, pirmais pamats ir noraidāms.

Par otro pamatu par AZT lēmuma 109. panta 2. punkta pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

82 Ar savu otro pamatu Nīderlandes valdība uzsver, ka Komisija ir pārkāpusi AZT lēmuma 109. panta 2. punktā noteikto samērīguma principu. Šo pamatu veido četras daļas.

83 Vispirms šī valdība pārmet Komisijai, ka tā ir ignorējusi AZT izcelsmes produktu priekšrocības stāvokli, ko nosaka AZT lēmums, salīdzinājumā ar ĀKK valstu izcelsmes produktiem piemēroto režīmu.

84 Otrkārt, Apstrīdētā regula tika pieņemta bez Komisijas vērtējuma par tās piemērošanas negatīvajām sekām attiecīgajām AZT un ieinteresētajiem uzņēmumiem.

85 Treškārt, pat pieņemot, ka Kopienas cukura tirgus piedzīvo grūtības, Komisijas mērķis būtu sasniegts ar AZT un ieinteresētos uzņēmumus mazāk ietekmējošu pasākumu, tādu kā pārdošanas minimālās cenas ieviešanu.

86 Ceturtkārt, arī Apstrīdētas regulas 2. panta 2. punkts, kur tas nosaka Regulas Nr. 2553/97 3. panta 3. punkta piemērošanu, ir pretrunā samērīguma principam. Garantijas summa, ko paredz šis minētais noteikums, atbilst 50 % no kopējās muitas tarifa nodevas, ko piemēro pieteikuma iesniegšanas dienā, kas tad būtu apmēram 43,7 euro par 100 kilogramiem. Līdz 2000. gada 1. martam paredzētā garantijas summa cukuram, uz ko attiecas EK/AZT kumulatīvās izcelsmes režīms, bija 0,3 ekiju par 100 kilogramiem. Kā uzskata Nīderlandes valdība, piemērojot Komisijas 1995. gada 27. jūnija Regulu (EK) Nr. 1464/95 par īpašiem sīki izstrādātiem noteikumiem importa un eksporta atļauju sistēmas piemērošanai cukura nozarē (OV L 144, 14. lpp.), garantija no ĀKK valstīm un trešām valstīm ievestajam cukuram arī tika noteikta 0,3 ekiji par 100 kilogramiem.

87 Nīderlandes valdība tādējādi uzskata, ka Regulas Nr. 2553/97 3. panta 3. punktā paredzētā garantijas summa nav samērīga ar garantiju, kas noteikta no ĀKK valstīm un trešām valstīm importētajam cukuram.

88 Komisija vispirms iebilst, ka AZT situācija atšķiras no ĀKK valstu un trešo valstu situācijas, jo AZT cukurs netiek ražots. Kumulatīvās izcelsmes norma, saskaņā ar kuru AZT šobrīd eksportē cukuru un maisījumus uz Kopienu, neparādās līgumos, kas noslēgti ar ĀKK valstīm un trešām valstīm. Šajos apstākļos šī valdība nevar pamatoti apgalvot, ka kumulatīvās izcelsmes mehānisma ierobežojums apdraud privileģēto stāvokli, kurā AZT atrodas attiecībā pret ĀKK valstīm un trešām valstīm.

89 Tad Komisija norāda, ka apstākļi neļāva tai padziļināti analizēt kvotu noteikšanas importam no AZT sekas šo zemju ekonomikai un attiecīgajai industrijai. Pētījums, ko tā veica par šo tēmu, ļauj tai iesniegt Padomei atsevišķas regulas piedāvājumu šajā jautājumā.

90 Komisija arī uzsver, ka Kopienas ražošanas kvotu samazināšanai ir smagas sekas attiecībā uz Kopienas uzņēmējiem, lai arī tiek ierobežots tikai kumulatīvās izcelsmes cukura imports. Turklāt, kaut arī AZT pašas neražo cukuru, kvota, kas noteikta, pamatojoties uz ikgadējām 11 635 tonnām, ir gandrīz četrreiz lielāka nekā tā, ko nosaka Lēmums 97/803 cukuram importam ĀKK/AZT kumulatīvās izcelsmes režīma ietvaros un ko Tiesa neuzskatīja par nelikumīgu iepriekš minētajā *Emesa Sugar* spriedumā.

91 Visbeidzot saistībā ar Regulas Nr. 2553/97 3. panta 3. punkta piemērošanu Komisija norāda, ka šajā noteikumā paredzētās garantijas mērķis ir padarīt reālu pieteikumā norādītā daudzuma importu un izvairīties arī no tā, ka atļaujas tiek pieprasītas spekulatīviem mērķiem. Šis iemesls attaisno pastāvošo atšķirību starp šo garantiju un to, kas tiek piemērota no ĀKK valstīm un trešām valstīm importētajam cukuram.

92 Spānijas valdība būtībā atkārto Komisijas argumentāciju. Tā it sevišķi uzsver, ka fakts, ka pats AZT lēmums paredz iespēju ieviest aizsargpasākumus, apstiprina apstrīdēto pasākumu samērīgumu ar AZT asociācijas režīmu.

Tiesas vērtējums

93 Saskaņā ar AZT lēmuma 109. panta 2. punktu:

"[..] prioritāte ir tādiem pasākumiem, ar ko vismazāk tiktu traucēta asociācijas un Kopienas darbība. Šie pasākumi nedrīkst pārsniegt to, kas ir strikti nepieciešams, lai novērstu radušās grūtības."

94 Šajā gadījumā, lai novērstu grūtības, kas parādījās Kopienas tirgū, Apstrīdētās regulas 1. pants ierobežo EK/AZT kumulatīvās izcelsmes cukura importu aplūkotajā laikposmā ar maksimālo daudzumu 4848 tonnas. No šīs regulas preambulas astotā apsvēruma izriet, ka šis skaitlis parāda "attiecīgo produktu importa augstāko gada apjomu summu trīs iepriekšējos gados pirms 1999. gada; gada, kurā tika fiksēts importa straujš pieaugums".

95 Pirmkārt, saistībā ar argumentu par priekšrocības statusa, ko bauda AZT izcelsmes cukurs, salīdzinot ar cukuru, kas ievests no ĀKK valstīm, ignorēšanu, ir jākonstatē,

ka AZT lēmuma 109. pants tieši paredz iespēju Komisijai veikt aizsargpasākumus lēmuma noteiktajos apstākļos. Fakts, ka Komisija ieviesa šādu pasākumu attiecībā uz noteiktiem no AZT ievestiem produktiem, nevar likt apšaubīt no šīm zemēm ievesto produktu priekšrocības statusu, ko tie bauda saskaņā ar AZT lēmuma 101. panta 1. punktu. Aizsargpasākumam būtībā ir izņēmuma un pagaidu raksturs.

96 Turklāt šajā gadījumā, kā uzsver Pirmās instances tiesa (iepriekš minētā) sprieduma lietā *Rica Foods* u.c./Komisija 205. punktā, Apstrīdētā regula attiecas tikai uz cukuru un maisījumiem, kas importēti EK/AZT kumulatīvās izcelsmes režīma ietvaros, nenosakot maksimālo daudzumu cukuram, kas importēts no AZT, saskaņā ar parastajiem noteikumiem, ja šāda produkcija eksistētu.

97 Tādējādi otrā pamata pirmā daļa ir jānoraida.

98 Otrkārt, saistībā ar argumentu par pienākuma sniegt iepriekšēju informāciju par negatīvajām sekām, ko aizsargpasākums varētu radīt attiecīgo AZT ekonomikai un ieinteresētajiem uzņēmumiem, pārkāpumu ir jākonstatē, ka datumā, kurā tika pieņemta Apstrīdētā regula, prasības saistībā ar cukura, kas ievests no Nīderlandes Antiļu salām un Arubas, importa nosacījumiem jau bija celtas gan Tiesā, gan Pirmās instances tiesā (skat. it sevišķi par šo pašu problēmu iepriekš minēto spriedumu lietā *Emesa Sugar* par ĀKK/AZT kumulatīvās izcelsmes cukura importu; iepriekš minētos spriedumus lietās C-26/00 un C-180/00 Nīderlande/Komisija, un iepriekš minēto 2002. gada 17. janvāra spriedumu lietā T-47/00 *Rica Foods*/Komisija, *Recueil*, II-113. lpp., kas attiecas uz EK/AZT kumulatīvās izcelsmes cukura importu). Turklāt, kā izriet no iepriekš minētā sprieduma lietā C-26/00 Nīderlande/Komisija 28.–30. punkta, pirms Regulas Nr. 2423/1999 pieņemšanas notika apspriešanās starp Komisiju, Nīderlandes Karalisti un citām dalībvalstīm, kuras laikā bija jāpārrunā jautājums par iecerētā aizsargpasākuma ekonomiskajām sekām.

99 No iepriekš minētā izriet, ka Komisija, kad tā gatavojās pieņemt Apstrīdēto regulu, bija informēta par Nīderlandes Antiļu salu un Arubas īpašo situāciju un ka tā tādējādi bija spējīga novērtēt Regulas ietekmi uz attiecīgo AZT ekonomiku un ieinteresēto uzņēmumu situāciju.

100 Tādējādi otrā pamata otrā daļa ir noraidāma.

101 Treškārt, saistībā ar apgalvoto iespēju izmantot piemērotāku un mazāk ierobežojošu pasākumu nekā Apstrīdētajā regulā paredzētais, lai sasniegtu Komisijas mērķus, tādus kā pārdošanas minimālās cenas ieviešana, ir jāatceras, ka samērīguma princips, kas ir viens no Kopienu tiesību vispārējiem principiem, prasa, ka Kopienas iestāžu akti nepārkāpj aplūkotā regulējuma tiesisko mērķu īstenošanas piemērotības un nepieciešamības robežas, ar norunu, ka, pastāvot vairāku piemērotu pasākumu izvēlei, ir jāizvēlas mazāk ierobežojošais, un ka radītās neērtības nevar būt nesamērīgas attiecībā uz paredzētajiem mērķiem (1990. gada 13. novembra spriedums lietā C-331/88 *Fedesa* u.c., *Recueil*, I-4023. lpp., 13. punkts; 1994. gada 5. oktobra spriedums apvienotajās lietās C-133/93, C-300/93 un C-362/93 *Crispoltoni* u.c., *Recueil*, I-4863. lpp., 41. punkts; iepriekš minētais spriedums lietā *Antillean Rice Mills* u.c./Komisija, 52. punkts, un 2001. gada 12. jūlija spriedums lietā C-189/01 *Jippes* u.c., *Recueil*, I-5689. lpp., 81. punkts).

102 Saistībā ar šī principa ievērošanas tiesisko kontroli — ņemot vērā plašo rīcības brīvību, kas ir it sevišķi Komisijai jautājumā par aizsargpasākumiem, tikai acīmredzami neatbilstošs kāda šajā jomā veiktā pasākuma raksturs, salīdzinot ar kompetentās iestādes sasniedzamo mērķi, var ietekmēt šāda pasākuma likumību (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā C-301/97 Nīderlande/Padome, 135. punkts un tajā minētā judikatūra).

103 Tādējādi šajā lietā Tiesai nav jāpārliecinās, vai Komisijas pieņemtais noteikums ir vienīgais vai labākais pasākums, ko varētu veikt, bet gan tai jāpārbauda, vai tas nav acīmredzami neatbilstošs.

104 Šajā sakarā Nīderlandes valdība nav iesniegusi pierādījumus par to, ka EK/AZT kumulatīvās izcelsmes cukura, ko varētu importēt Kopienā laikposmā, uz kuru attiecas Apstrīdēta regula, atbrīvojot no muitas nodevas, kvantitatīvais ierobežojums 4848 tonnu apmērā bija acīmredzami neatbilstošs paredzētā mērķa īstenošanai.

105 Tādējādi otrā pamata trešā daļa ir noraidāma.

106 Visbeidzot saistībā ar Apstrīdētās regulas 2. panta 2. punkta spēkā esamības apstrīdēšanu ir jānorāda, ka Komisijas mērķis, piemērojot paaugstināta apjoma garantiju EK/AZT kumulatīvās izcelsmes cukura importam, kā tā norādīja, bija izvairīties no spekulatīvām darbībām.

107 Šāda garantija neliedz patiesi ieinteresētiem uzņēmumiem iespēju eksportēt cukuru Kopienā. Lai gan importa atļauju iegūšanai, bez šaubām, jāsamaksā garantijas summa, šo summu uzņēmumam atlīdzina, kad importa darbība ir veikta (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā C-110/97 Nīderlande/Padome, 132. punkts).

108 Šajos apstākļos nav pierādīts, ka apstrīdētais pasākums bija acīmredzami neatbilstošs vai pārmērīgs Komisijas mērķa sasniegšanai.

109 Tā kā arī ceturtā daļa nevar tikt pieņemta, otrais pamats ir pilnībā jānoraida.

Par trešo pamatu par pilnvaru nepareizu izmantošanu

Lietas dalībnieku argumenti

110 Ar trešo pamatu Nīderlandes valdība sūdzas, ka Komisija centās radīt EK/AZT kumulatīvās izcelsmes režīma cukura importa ierobežojumus, ko Padome nebija paredzējusi AZT lēmuma vairākkārtējas pārskatīšanas laikā.

111 Tomēr AZT lēmuma 109. pants nepiešķir Komisijai rīcības brīvību koriģēt vai papildināt Padomes lēmumu, kad tā sekas, paredzētās vai tikai pieļautās, iestājas vēlāk. Šī argumentācija ir vēl jo vairāk atbilstoša tāpēc, ka šajā lietā Padome, pagarinot Lēmuma 91/482 piemērošanu, atsacījās piemērot pasākumus attiecībā uz EK/AZT kumulatīvās izcelsmes cukuru un maisījumiem.

112 Komisija iebilst, ka 2000. gada 10. februāra spriedumā apvienotajās lietās T-32/98 un T-41/98 *Nederlandse Antillen*/Komisija (*Recueil*, II-201. lpp.) Pirmās instances tiesa neuzskatīja, ka Komisija būtu nepareizi izmantojusi savas pilnvaras.

113 Spānijas valdība norāda, ka Nīderlandes Karaliste nesniedza nekādus tāda rakstura pierādījumus, kas parādītu, ka Apstrīdētajā regulā nebūtu ņemts vērā mērķis izvairīties no Kopienas cukura nozares pasliktināšanās.

Tiesas vērtējums

114 Atbilstoši Tiesas judikatūrai pilnvaru nepareiza izmantošana ir tad, ja iestāde savas pilnvaras izmanto, lai tikai vai vismaz noteicošā nolūkā sasniegtu citus mērķus, nevis deklarētos, vai lai izvairītos no attiecīgās lietas apstākļu risināšanai Līgumā īpaši noteiktās procedūras (skat. it īpaši 1996. gada 12. novembra spriedumu lietā C-84/94 Apvienotā Karaliste/Padome, *Recueil*, I-5755. lpp., 69. punkts, un 1998. gada 14. maija spriedumu lietā C-48/96 P *Windpark Groothusen*/Komisija, *Recueil*, I-2873. lpp., 52. punkts).

115 Šajā lietā no pirmā pamata pārbaudes izriet, ka Komisija varēja pamatoti uzskatīt, ka EK/AZT kumulatīvās izcelsmes cukura imports rada "grūtības" AZT lēmuma 109. panta 1. punkta izpratnē, kas varētu traucēt cukura tirgus kopīgās organizācijas darbību.

116 Turklāt Nīderlandes valdība neiesniedza nekādus pierādījumus, no kuriem izrietētu, ka Apstrīdētā regula nav pieņemta ar mērķi novērst konstatētos traucējumus vai novērst smagākus traucējumus Kopienas cukura tirgum. Šajā sakarā fakts vien, ka Padome AZT lēmuma 108.b pantā ieviesa kvantitatīvu ierobežojumu ĀKK/AZT izcelsmes cukuram, nekādi neietekmē no AZT lēmuma 109. panta 1. punkta izrietošās Komisijas pilnvaras ieviest nepieciešamos aizsargpasākumus, kas attiecas uz cukuru vai jebkādiem citiem produktiem, kas ievesti no AZT, ja ir ievēroti šādu pasākumu pieņemšanas nosacījumi.

117 Tādējādi arī trešais pamats ir jānoraida.

Par ceturto pamatu par pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

118 Ar ceturto pamatu Nīderlandes valdība apgalvo, ka Apstrīdētajā regulā nav pamatoti:

— iemesli, kuru dēļ Komisija uzskatīja par nepieciešamu, sākot no 2000. gada 1. oktobra, pagarināt Regulā Nr. 465/2000 noteikto aizsargpasākumu piemērošanu;

— attiecīgo aizsargpasākumu lietderība;

— vienādu ierobežojumu pieņemšana attiecībā gan uz AZT izcelsmes cukuru, gan maisījumiem, kaut arī Regula Nr. 2423/99 paredz atšķirīgus pasākumus šo divu veidu produktiem;

— Kopienas cukura tirgus situācijas pasliktināšanās risks sakarā ar EK/AZT kumulatīvās izcelsmes cukura un maisījumu samazināto importu;

— priekšrocības stāvokļa, ko bauda AZT salīdzinājumā ar ĀKK valstīm un trešām valstīm, izņēmums.

119 Turklāt Nīderlandes valdība uzsver, ka pamatojums kvotas noteikšanai 4848 tonnu apmērā ir nepietiekams. Komisija ir aizmirsusi par faktu, ka EK/AZT kumulatīvās izcelsmes cukura imports sākās tikai 1999. gadā un ka Padome ir veicinājusi šo produktu importu.

120 Komisija, tieši pretēji, norāda, ka Apstrīdētās regulas pamatojums atbilst judikatūrā noteiktajām prasībām, jo tā skaidri norāda akta autora argumentāciju. Apstrīdētās regulas preambulas sestais apsvērums norādīja iemeslu aizsargpasākumu pagarināšanai, un astotais apsvērums pamatoja noteikto kvotas apjomu.

121 Spānijas valdība aizstāv tādu pašu nostāju, kādu sniedza Komisija. Tā piebilst, ka atbilstoši Tiesas judikatūrai — ja, kā tas ir šajā lietā, pastāv vispārpiemērojams akts, pamatojums var aprobežoties ar to, ka tiek norādīta vispārējā situācija, kuras dēļ tiek pieņemts šis akts, un vispārīgie mērķi, kurus tā autors piedāvā sasniegt. Ja apstrīdētais akts atsedz attiecīgās iestādes sasniedzamā mērķa būtību, būtu pārmērīgi prasīt īpašu pamatojumu par dažādām tehniska rakstura izvēlēm. Šo nostāju vēl jo vairāk attaisno tas, ka šajā lietā Kopienas iestādēm ir liela rīcības brīvība, izvēloties nepieciešamos līdzekļus sarežģītas politikas īstenošanai.

Tiesas vērtējums

122 Jāatgādina, ka atbilstoši pastāvīgai judikatūrai EKL 253. pantā prasītajam pamatojumam ir jābūt pielāgotam attiecīgā akta raksturam un tajā skaidri un nepārprotami ir jāparādās iestādes, kas ir akta autore, argumentācijai, lai ļautu ieinteresētajām personām uzzināt pieņemtā akta pamatojumu un Kopienu tiesai veikt savu kontroli. Netiek prasīts, lai pamatojumā tiktu norādīti visi atbilstošie fakti un tiesību normas, jo jautājums par to, vai akta pamatojums atbilst EKL 253. panta prasībām, ir izvērtējams, ņemot vērā ne tikai tā tekstu, bet arī tā kontekstu, kā arī visus tos tiesību noteikumus, kuri regulē attiecīgo jomu (skat. it īpaši 1997. gada 4. februāra

spriedumu apvienotajās lietās C-9/95, C-23/95 un C-156/95 Beļģija un Vācija/Komisija, *Recueil*, I-645. lpp., 44. punkts, un 1998. gada 2. aprīļa spriedumu lietā C-367/95 P Komisija/*Sytraval* un *Brink's France*, *Recueil*, I-1719. lpp., 63. punkts).

123 Ir jākonstatē, ka Apstrīdētās regulas preambulas pirmajā līdz sestajā apsvērumā Komisija norādīja grūtības, kas ir parādījušās Kopienas cukura tirgū kopš 1997. gada, iemeslus, kuru dēļ šīs grūtības varētu radīt tirgus kopīgās organizācijas darbības traucējumus un nelabvēlīgi ietekmēt Kopienas uzņēmējus, ņemot vērā lēmumu starplaikā samazināt ražošanas kvotas. Turklāt šī iestāde šīs regulas preambulas sestajā apsvērumā norādīja, ka grūtības, kas noveda pie Regulas Nr. 465/2000 pieņemšanas, ir "turpinājušas pastāvēt", kādēļ tika pagarināta aizsargpasākumu piemērošana, un šīs regulas preambulas astotajā apsvērumā, kas pilnībā atkārtots šī sprieduma 27. punktā, tā norādīja motīvus, kas noveda pie apstrīdētās kvotas noteikšanas.

124 Šajos apstākļos pretēji tam, ko norāda Nīderlandes valdība, Apstrīdētās regulas preambula skaidri un nepārprotami parāda Komisijas argumentāciju, tādā veidā ļaujot ieinteresētajam personām zināt motīvus, kas attaisno ieviestos pasākumus, un Tiesai veikt kontroli, kā tas arī izriet no iepriekš veiktās pamatu pārbaudes. Otrkārt, Nīderlandes Karaliste bija cieši iesaistīta Apstrīdētās regulas izstrādāšanas procesā.

125 Tā kā arī ceturtais pamats nevar tikt pieņemts, prasība ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

126 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Nīderlandes Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tai spriedums ir nelabvēlīgs, tad jāpiespriež tai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Saskaņā ar šī paša panta 4. punktu Spānijas Karaliste sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

1) prasību noraidīt;

2) Nīderlandes Karaliste atlīdzina tiesāšanās izdevumus;

3) Spānijas Karaliste sedz savus attiecīgos tiesāšanās izdevumus pati.

[Paraksti]